

Ärendenummer
TRV2021/124480
Motpartens ärendenummer
Fi2021/03460

Dokumentdatum
2022-01-11

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Mottagare
Finansdepartementet

Kopia till
Trafikverkets diarium
GD-sekreterare
Ärendeberedning Planering
Webb- och projektstöd

Remissvar gällande promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk

Sammanfattning

Det förslagna systemet bedöms ha flera positiva effekter i linje med revideringens syften, inte minst ur ett miljöperspektiv. Mot denna bakgrund har Trafikverket inget att erinra mot förslaget i stort. Trafikverket ser samtidigt att det vore önskvärt med ett mer principiellt grundat resonemang om när och i vilken omfattning subventioner av arbetsresor är relevanta. Vi menar också att det är önskvärt att fortsatt analysera och belysa konsekvenserna av den geografiska differentieringen och av avståndsgränserna, för att vid behov kunna modifiera systemet om det införs.

Yttrande

Utredningen har haft att beakta flera syften, framför allt att gynna resor med låga utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar, bidra till regionförstoring och underlätta rörligheten på arbetsmarknaden samt att förenkla systemet.

Det föreslagna systemet bedöms också ha effekter inom flera målområden, i linje med utredningens direktiv. Skattelättnader i enlighet med förslaget bedöms bland annat leda till minskade utsläpp från vägtransportsystemet, ökat resande med kollektivtrafiken och effekter på inkomstfördelning, inte minst mellan män och kvinnor. Detta är givetvis positivt i relation till klimat- och andra miljömål, mål för ökat kollektivtrafikresande, jämställdhet och andra fördelningspolitiska mål. Det kan emellertid också konstateras att tillgängligheten i vissa avseenden kan förmodas minska, i synnerhet för långväga arbetsresor med bil, vilket kan motverka den regionförstoring som eftersträvas.

Trafikverket konstaterar således att det finns målkonflikter mellan de syften som utredningens förslag avser att uppnå. Beroende på prioritering mellan olika syften kan förslaget också bedömas på olika sätt. Trafikverket

Ärendenummer
TRV2021/124480
Motpartens ärendenummer
Fi2021/03460

Dokumentdatum
2022-01-11

konstaterar vidare att det redan finns en rik flora av offentliga styrmedel och åtgärder med motsvarande syften.

Transportsystemet och dess användning påverkas av en mycket stor mängd offentliga åtgärder och styrmedel. Många av dessa överlappar med utredningens syften att underlätta arbetspendling och minska transporternas miljöpåverkan. Trafikverket efterlyser därför en principiell analys av hur utredningens förslag förhåller sig till andra offentliga åtgärder med liknande syften, exempelvis subventioner av regional kollektivtrafik och beskattning av vägtrafik (bränsle-, fordons- och trängselskatter med mera).

Trafikverket ställer sig i grunden bakom att systemet för skattelättnader bör ha en färdmedelsneutral konstruktion. Vi ser också att avstånd kan vara en rimlig approximation av individens samlade reskostnader givet ambitionen att förenkla systemet. Detta förändrar inte det faktum att kostnaden för olika färdmedel är olika hög och varierar kraftigt i olika reserelationer, och att dessa kostnader i hög grad redan är politiskt bestämda genom beskattning och subventioner.

Utredningen för inget uttryckligt resonemang om vad som är syftet med särskilda skatteregler för arbetsresor, och i avsaknad av en underliggande princip som styr utformningen är det svårare att bedöma lämpligheten av de avvägningar som leder fram till utredningens förslag.

Ett principiellt skäl till att ha särskilda skatteregler för *specifikt* arbetsresor är att minska skattekillen som uppstår om reskostnaderna betalas med beskattade pengar. Att minska sådana skattekillar bidrar i sig till bättre rörlighet och matchning på arbetsmarknaden, och därmed till ökad sysselsättning, produktivitet och regional utveckling. Det finns alltså goda skäl att låta kostnader för arbetsresor vara avdragsgilla. För höga eller missriktade subventioner riskerar dock leda till resande som i princip inte är nödvändigt eller önskvärt, eller motsatt vid för låg subventionsgrad.

Utan ett principiellt resonemang om enskilda styrmedels syften och dess förhållande till andra insatser är risken överhängande att offentliga åtgärder motverkar varandra. Konsekvenserna av ett reviderat system enligt utredningens förslag bör därför även följas upp för att för att kunna modifieras efterhand.

Trafikverket vill i detta sammanhang särskilt uppmärksamma att det i Sverige nu planeras och genomförs omfattande och mycket kostsamma satsningar i transportsystemet som i hög grad motiveras av investeringarnas bidrag till ökade pendlingsmöjligheter och bättre matchning på arbetsmarknaden, inte minst över regiongränser. Satsningarna på nya stambanor kan nämnas som ett framträdande exempel. En stor del av pendlingstrafiken på dessa banor är

Ärendenummer
TRV2021/124480
Motpartens ärendenummer
Fi2021/03460

Dokumentdatum
2022-01-11

inte subventionerad (till skillnad från kollektivtrafiken som organiseras av de regionala kollektivtrafikmyndigheterna). Med utredningens förslag skulle den faktiska kostnaden för dessa pendlingsresor öka, vilket motverkar syftet med investeringarna och kan antas leda till att de kommer användas för långväga pendling i lägre grad än vad som förutsatts när investeringarna beslutades.

Trafikverket vill särskilt framhålla vikten av att ett reviderat system för skattelättnader utformas på ett sätt som tar till vara infrastrukturens och dessa satsningars potentiella nytta. Utredningen framhåller att endast ett relativt begränsat antal arbetsresande påverkas negativt av den övre avståndsgräns som föreslås, i förhållande till dagens regelverk. I detta sammanhang är det också från ett rättviseperspektiv viktigt att ha ett principiellt välgrundat motiv för en begränsning som gäller medborgare med längre pendlingssträckor, oavsett gruppens storlek.

Utredningen föreslår vidare differentierade villkor för skattelättnad med hänvisning till skilda förutsättningar att nyttja kollektivtrafik för arbetsresor i storstadskommuner respektive övriga landet. Trafikverket menar att det vore önskvärt med en mer grundlig analys av hur tillgänglighetseffekter kan komma att fördelas med de principer som nu föreslås.

Den regionala differentieringen kan motiveras av att tillgången till redan subventionerad kollektivtrafik är högre i storstadskommuner än i övriga landet. Det ska dock noteras att arbetsresande långt ifrån är homogent inom de kommuntyper som föreslås särskiljas, och att ett generellt gott kollektivtrafikutbud inte nödvändigtvis ger praktiska förutsättningar att använda kollektivtrafik för arbetsresor. För dem som bor eller arbetar längre ifrån de större kollektivtrafikstråken och arbetar utanför kontorstid är utbudet av kollektivtrafik sällan konkurrenskraftigt, och kan heller inte vara det eftersom resenärsunderlaget är begränsat. Många i denna grupp är låginkomsttagare, och fördelningseffekterna av utredningens förslag är därför viktiga att beakta. Man kan dessutom utgå ifrån att utbudet av kollektivtrafik även i andra områden i landet står i paritet med kollektivtrafikutbudet i storstadskommunerna. Samtidigt som ett generellt och förenklat system kan motivera schabloniserade principer och indelningar menar vi att det vore önskvärt att förslagens effekter i olika geografier och för olika grupper belyses på en mer nedbruten nivå.

Beslut i detta ärende har fattats av vikarierande generaldirektör Bo Netz. Fördragande har varit utredningsledare Rikard Nilsson, verksamhetsområde

Ärendenummer
TRV2021/124480
Motpartens ärendenummer
Fi2021/03460

Dokumentdatum
2022-01-11

Planering. Samråd har skett med sakkunnig Anders Wigren, utredningsledare Alexander Lindbom, senior sakkunnig Håkan Johansson, enhetschef Johanna Daniels, samtliga verksamhetsområde Planering, samt måldirektör Jonas Eliasson, Strategisk utveckling. I den slutliga handläggningen har enhetschef Ulrika Wennergren, avdelningschef Marie Hagberg Backlund och verksamhetsområdeschef Stefan Engdahl deltagit, samtliga verksamhetsområde Planering.

Bo Netz
Vikarierande generaldirektör

Rikard Nilsson

Utredningsledare

rikard.nilsson@trafikverket.se

Direkt: 010-123 22 73

Mobil: 070-208 47 99

Trafikverket

Adress: 211 18 Malmö

Besöksadress: Gibraltargatan 7

Telefon: 0771-921 921

trafikverket.se

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV2021/124480, Motpartens ärendenummer Fi2021/03460, Dokumentdatum 2022-01-11, Dokumenttyp BREV.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.